

Tema

Bevaringsværdig? Kommunernes bygningssarv og kulturmiljøer

I de to seneste numre af Byplan Nyt er vi dykket ned i kommunernes bevaringsværdige bygninger og kulturmiljøer i planlægningen. Temaet afsluttes i dette nummer med de sidste artikler og debatindlæg i denne omgang. I første artikel kan du læse om, at der er kommet endnu et argument for, hvorfor det giver mening at bevare ældre bygninger frem for at erstatte dem med nybyggeri: Det er simpelthen bedre for klimaet.

Af projektleder, cand.mag. i historie
Anja Sandreid, Dansk Byplanlaboratorium.

Kommunerne har valgfrihed omkring valg af metode til at kortlægge og vurdere de arkitektoniske og kulturhistoriske bevaringsværdier og kulturmiljøer. I dette nummer beskriver Grethe Pontoppidan og Thomas Tram Pedersen KulturMiljø-Metoden. Valget af metode til kortlægning og vurdering af kulturarv må afhænge af den konkrete kontekst i hver enkelt kommune.

De bevaringsværdige bygninger er kommunernes ansvar. Men kommunerne kan ikke gøre det alene. Arbejdet med de bevaringsværdige bygninger og kulturmiljøer sker i samspil med en række aktører – fra rådgiver og bygherre til lokale bevaringsforeninger og kulturhistoriske museer. I dette blad kommer en række personer fra de kulturhistoriske museer og Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur med deres bud på, hvordan arbejdet med bygningssarven og kulturmiljøer kan blive endnu bedre.

Bygnings- bevaring for klimaets skyld

Bygningsbevaring og arbejdet med kulturmiljøer kommer ikke af sig selv, men skal prioriteres. Der er mange gode argumenter for, hvorfor det giver mening at bevare ældre huse. Udover bevaring af en bygnings arkitektoniske og kulturhistoriske værdier, så er argumenterne for at bevare ældre huse blandt andet styrkelse af detailhandel samt øget turisme og bosætning. Men nu er der kommet endnu et argument til: Bygningsbevaring er en vigtig komponent i den grønne omstilling.

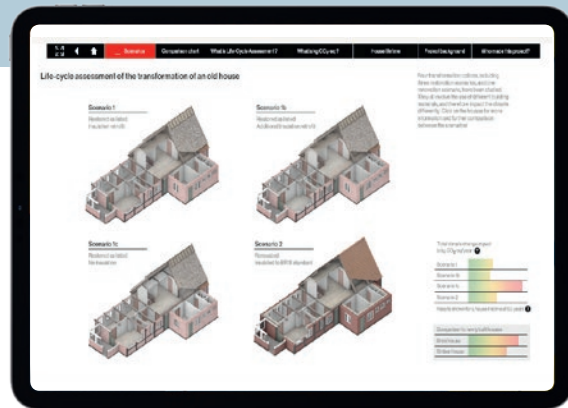
Jo mere data vi får om bygningers samlede CO₂-udledning gennem en livstid, jo mere ser det ud til, at bygningsbevaring og renovering er centralt i klimaindsatsen. Det er mere klimavenligt, hvis vi vælger renovering af ældre huse frem for nedrivning og nybyggeri. Det peger to nye studier på. Læs mere herom på de følgende sider.

Bindingsværkshus fra 1887 sammenlignet med nybyggeri

I et nyt forskningsprojekt er Institut for Teknologi, Ledelse og Økonomi, DTU, og Det Kongelige Akademi – Institut for Bygningskunst og Kultur gået sammen om at lave en komplet livscyklusanalyse (LCA) på Lærtingenes Hus i Allinge-Tejn på Bornholm. Undersøgelsen har set på de forskellige efterisoleringsgrader og istandsættelsesmetoder, man kan anvende, og sammenlignet dem med klimaafttrykket fra helt nye bygninger.

Projektet har taget afsæt i fire forskellige scenarier, som der er lavet LCA-beregninger på. Resultaterne er efterfølgende blevet sammenlignet med, hvis man i stedet for bygningsbevaring byggede et nyt murstens- eller træhus, som opfyldte Bygningsreglementet 2020. Projektet viser, at den mest klimavenlige måde er at bevare og restaurere det ældre hus frem for at nedrive det og opføre et nyt.

Projektets LCA-beregninger kan findes på Det Kongelige Akademis hjemmeside.

Hvad er LCA?

LCA (Life Cycle Assessment), eller på dansk livscyklusvurdering, bruges til at give et billede af en bygnings potentielle miljøpåvirkninger og ressourceforbrug over en betragtningsperiode på 50 år. Alle faser af en bygnings liv, dvs. produktionsfasen, byggeprocessen, brugsfasen, nedrivning og affaldsbehandling samt genbrug og genanvendelse, medregnes.

Klimaeffekt og økonomi i 16 konkrete bygninger

Rambøll udgav i efteråret 2020 rapporten "Analyse af CO₂-udledning og totaløkonomi i renovering og nybyg" med resultaterne fra en undersøgelse af, hvor man får størst klimaeffekt – ved nybyg eller renovering. Analysen er baseret på 16 cases på tværs af enfamiliehuse, rækkehuse, etagebyggerier, erhvervsbyggeri og offentligt byggeri.

Ved at holde tre trinvis renoveringsscenarier op mod et nybyggeriscenarie belyste analysen de klimamæssige og totaløkonomiske effekter af renovering versus nedrivning og nybyggeri. Resultatet af den komparative analyse var, at renovering – både i et klimaperspektiv og totaløkonomisk – er bedre end nedrivning og nybyggeri.